

Maa- ja metsätalousministeriö
Kirjaamo

Lausuntopyyntönnö 6/2021

Uudenmaan liiton lausunto maa- ja metsätalousministeriölle kansallisesta ilmatoruokaohjelmasta

Uudenmaan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua kansallisesta ilmatoruokaohjelmasta. Liitto pitää ohjelmaa sekä oikean suuntaisena että oikea-aikaisena. On hyvä, että useita toimenpiteitä on jo lähtenyt liikkeelle sen toteuttamiseksi.

Uudenmaan liitto on valmistellut Hiilineutraali Uusimaa 2035 -tiekartan, joka hyväksyttiin maakuntavaltuustossa joulukuussa 2020. Tiekartta sisältää kuusi ilmastotyön painopistettä ja yksi niistä, Kestävä kulutus ja tuotanto tähtää kulutusperäisten päästöjen vähentämiseen. Tiekarttaan kirjattiin toimintalinjaus, jonka mukaan maakunnassa edistetään ruokajärjestelmän kestävyttä ja vähähiilisyttä. Linjaus tukee hyvin kansallisen ilmasto-ohjelman tavoitteita.

Tiekarttaa laadittaessa tunnistettiin ruuan ilmastovaikutusten olevan merkittävät. Uudenmaan tuotantoperäiset päästöt ovat noin 8 miljoonaa tonnia CO₂-ekv. Suomen ympäristökeskuksen SYKE:n ruuan päästöjä arvioivan laskurin avulla Uudenmaan 1,69 miljoonan asukkaan osalta ruuan kulutuksen päästöt ovat noin 3,75 miljoonaa tonnia CO₂-ekv, eli lähestulkoon puolet koko Suomen tuotantoperäisistä päästöistä. Näin ollen Uudenmaan osuus ruuan kulutuksesta ja sen ilmastovaikutuksista on kansallisella tasolla huomattava.

Ruuan ilmastovaikutuksista on tutkimustietoa, joka tukee kasvisruuan lisäämistä ja lihan kulutuksen vähentämistä. Tämä on hyvin huomioitu ohjelmassa. Tavoitteeksi on asetettu lihankulutuksen vähentäminen kolmanneksella. Uudenmaan liitto esittää, että ohjelmassa avattaisiin tarkemmin perusteluja, onko asetettu tavoite riittävä. Tämän lisäksi olisi hyvä tarkentaa, mitkä ovat siirtymävaiheet edettäessä liha- ja maitotuotannosta kasvintuotantoon. Ohjelmassa voisi myös tuoda esille tilarakenteen nykytilan, eli paljonko on liha/maito/kasvisruoantuotantotiloja tai yhdistelmätiloja sekä alueellista tietoa peltoalan käyttömuodoista. Erityisesti lannan kertyminen ja sen jatkokäsittely ovat myös alueellisen kiertotalouden näkökulmasta tärkeitä.

Lisäksi Uudenmaan liitto pitää tarkoituksenmukaisena, että paikallisempia ruokaketjuja, eli suurimpien kaupunkien ympäristöjen kysyntää erikoistuneimmille, korkeamman lisäarvon tuotteille tarkasteltaisiin ohjelmassa.

Ilmastonmuutoksen eteneminen voi muuttaa viljely-ympäristöjä. Varautumistoimena tulisi tarkastella ja edistää vaihtoehtoisia ja sään ääri-ilmiöiltä suojatumpia mahdollisuuksia perinteisen alkutuotannon ohella. Globaalilla tasolla alkutuotantoa siirtyy jo kerrosviljelmiin ja bioreaktoreihin. Suomenkin tulisi pysyä tässä uusien tuotantotapojen kehityksessä mukana. Tämän ohella viljelymenetelmien kehittäminen Uudellamaalla on tärkeää roudattomien talvien yleistyessä.

Noin puolet koko Suomen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta tapahtuu Uudellamaalla. Täällä on vahva ja kansainvälinen TKI-sektori, tutkimuslaitoksia ja alan yrityksiä, sekä siten erinomaisia mahdollisuuksia profiloitua tutkimuksen ja kokeilujen kautta ilmastokestävän maataloustuotannon ja myös urbaanissa ympäristössä tapahtuvan ruoantuotannon alueena, jossa pääpaino on ruokakasvien viljelyssä ja jalostamisessa. Tämäkin sektori tarvitsee oikeanlaisia innovaatioinstrumentteja tukemaan kehitystä ja esim. tukea demolaitoksille. Myös kansainvälisen tutkimusyhteistyön merkitys ja kilpaillun kv-rahoituksen hyödyntämisen puhtaan ja hiilineutraalin ruokatuotannon vauhdittamisessa on koko Suomelle erittäin tärkeää. Lisäksi digitalisaation mahdollisuudet tulee hyödyntää.

Ruoan taloudellinen merkitys ja kestävyys on ohjelmassa kohtuullisen ohuesti. Suomalainen ruoka-ala (alkutuotanto, elintarviketeollisuus, päivittäistavarakauppa, ammattikeittiöt) työllistää joka kahdeksannen työikäisen. Alalla on paljon pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Samanaikaisesti suomalainen puhdas ruoka ja elintarvikkeet (mm. maitotaloustuotteet, liha, kala, juomat, vilja) ovat Suomelle vetovoima- ja kilpailuetu, ja puhtaalle ruoalle on lisääntyvässä määrin kysyntää maailmalla. Vuonna 2020 suomalaisia elintarvikkeita vietiin 1,8 mrd.€ edestä, mutta tätä olisi mahdollista lisätä merkittävästi. Myös suomalainen puhtaan ruoan osaaminen, innovaatiotoiminta sekä mm. ruokaketjujen uudenlaiset kestävät logistiikka- ja muut ratkaisut ovat itsessään liian vähän hyödynnetty vientituote ja kestävä kasvun mahdollistaja. Nämä mahdollisuudet ovat ruokaohjelmassa jääneet huomiotta.

On myös huolehdittava, että siirtymässä kohti ilmastoystävällisempää ruoantuotantoa kaikki elintarvikeyritykset ovat tasa-arvoisessa asemassa. Tällä hetkellä esimerkiksi Suomen yritystukijärjestelmä ei kohtele kaiken kokoisia elintarvikeyrityksiä tasavertaisesti jättäessään kaupunkialueilla toimivat ja suuremmat yritykset tukielementtien ulkopuolelle.

Ilmastoasioissa ei toimita yksin, vaan se vaatii yhteistyötä eri sektorien, toimialojen ja tieteenalojen välillä. Ekosysteemiajattelu tulisi näkyä vahvemmin myös Ilmatoruokaohjelmassa

Uudenmaan liitto

Ossi Savolainen
maakuntajohtaja

Jakelu

MMM
Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Tiedoksi

Johtoryhmä